

Kerkvader Augustinus: Voor- en tegenspoed over goeden en kwaden

Auteur: Kerkvader Augustinus (354-430).
Tekst: n.v.t.
Bron: De Stad Gods (1^e boek, hoofdstuk 8, hertaald).
Thema: Voor- en tegenspoed over goeden en kwaden.
Datering: Rond 426, de periode van de val van Rome en de ondergang van het Romeinse Rijk.

In zijn hoofdwerk De Stad Gods (426) denkt Augustinus na over vragen als: Wie zijn de schuld van de rampen in de wereld? Waarom treffen de rampen niet alleen boze mensen maar ook de goeden. En andersom: waarom genieten beide soorten mensen ook voorspoed. Is dat alles noodlot of heeft God er een bedoeling mee? Hij zoekt de antwoorden in Gods onfeilbaar Woord.

Iemand kan denken: waarom genieten de goddelozen en ondankbaren óók Gods barmhartigheid en genade? Omdat Hij Dezelfde is Die elke dag Zijn zon doet opgaan over goeden én kwaden. Die ook regent over rechtvaardigen én onrechtvaardigen. Sommigen komen door dit te bedenken tot boetvaardigheid en betering. Anderen integendeel verachten de rijkdom van Gods goedertierenheid en lankmoedigheid (Rom. 2 : 4) door de hardnekkigheid van hun hart. Zij volgen hun onbeheerst gemoed en verzamelen zich een schat des toorns, tot de dag van Gods toorn, als Zijn rechtvaardig oordeel over hen komt, waarmee Hij een ieder vergelden zal naar zijn werken.

Toch, de lankmoedigheid Gods nodigt de bozen tot boetvaardigheid, zoals ook Gods roede de vromen onderwijst in lijdzaamheid. Tegelijk omhelst Gods goedertierenheid de goeden om hen genadig te vertroosten, terwijl Zijn gestrengheid de kwaden juist aantast en hen bestraft. Want het heeft de Goddelijke voorzienigheid goed gedacht om voor de goeden in de toekomst goederen weg te leggen, die de onrechtvaardigen dan níet zullen genieten. Maar ook wordt voor de goddelozen het kwaad toebereid, dat de goeden geenszins zal kwellen of pijnigen.

Maar in deze wereld heeft Hij gewild, dat zowel het goede als het kwade het deel van beiden zou zijn. Met enerzijds het doel, dat men niet al te zeer de tijdelijke goederen zou najagen, zoals de bozen die ook hebben. Maar anderzijds moet men het kwade niet willen ontlopen, waarin de goeden toch bewaard zullen worden. Dus is er

veel aan gelegen hoe zowel de voorspoed als de tegenspoed door ons gebruikt worden. Want de tijdelijke goederen verheffen de goeden niet en zij verootmoedigen de kwaden niet.

Zo toont de Heere door deze beschikkingen duidelijk hoe Hij gewoon is te werken. Want als alle zonden hier in de wereld bestraft zouden worden, zou men gemakkelijk kunnen denken dat niets bewaard zou worden voor het laatste oordeel. Anderzijds, als God in deze wereld de zonde niet openbaar zou bestraffen, dan zou men gaan menen dat er geen Goddelijke voorzienigheid was. Dit wat betreft Gods straffen.

Zo is het ook met de voorspoed. Als God in Zijn openbare mildheid geen voorspoed gaf aan hen die Hem daarom bidden, wij zouden kunnen zeggen dat voorspoed Zijn belangstelling niet heeft. Maar hier tegenover, als Hij ieder die Hem daarom bidt, voorspoed zou geven, zouden we bij onszelf menen dat we alleen voor zúlke beloningen Hem behoorden te dienen. En zo'n dienst zou ons niet godvruchtig maken, maar eerder begerig en gierig.

Daarom horen wij te weten, als én goeden én kwaden dezelfde straf zouden ondergaan, dat dit niet betekent dat zij daaronder ook gelijken zijn. Want de lijdende personen zijn niet hetzelfde, en hoewel zij weliswaar hetzelfde lijden, worden hun deugd en ondeugd niet vermengd. Dat kan dus terwijl de pijniging op zich hetzelfde is.

Want één vuur geeft tegelijk blinkend goud én rokend kaf. Eenzelfde dorsvlegel verbreekt de stoppels en zuivert het koren. Dezelfde pers zorgt ervoor dat de olie van de droesem gescheiden wordt door het gewicht.

Het geweld beproeft en zuivert de goede mens en doet hem smelten, terwijl het de kwade veroordeelt, verwoest en vernielt. In dezelfde verdrukking vloeken de kwaden tegen God en lasteren Hem, maar de goeden bidden, en prijzen Hem.

Daarom maakt het zo veel uit, al is het lijden op zich hetzelfde, hoe de personen er onder gesteld zijn, die het lijden ondergaan. Het roeren in de drek geeft een gruwelijke stank, maar roeren in een kostelijke zalf geeft juist een liefelijke reuk van zich.